

ĐẠI HỌC HẢI PHÒNG – CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC TRONG VIỆC CUNG CẤP NGUỒN NHÂN LỰC CHẤT LƯỢNG CAO

Đỗ Thị Khánh Nguyệt

Khoa Lý luận Chính trị

Email: nguyetdtk@dhhp.edu.vn

Ngày nhận bài: 29/8/2019

Ngày PB đánh giá: 26/10/2019

Ngày duyệt đăng: 01/11/2019

TÓM TẮT: Trong giai đoạn phát triển hiện nay, trường Đại học Hải Phòng luôn nhận được sự quan tâm lãnh đạo của Đảng, Thành ủy Hải Phòng, có nhiều cơ hội phát triển như: tự chủ đại học, nhu cầu nhân lực chất lượng cao ngày càng lớn...; song cũng gặp không ít thách thức, nhất là sự cạnh tranh gay gắt trong công tác tuyển sinh. Phát huy truyền thống 60 năm, trường Đại học Hải Phòng sẽ phấn đấu trở thành trung tâm cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao theo tiêu chuẩn quốc gia và khu vực.

Từ khóa: *Cơ hội, Đại học Hải Phòng, nhân lực chất lượng cao, phát triển, thách thức*

HAI PHONG UNIVERSITY – OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

IN SUPPLYING HIGH QUALITY HUMAN RESOURCES

ABSTRACT: In the current development period, having received the attention and guidance of Hai Phong City Party Committee, Hai Phong University is seizing many opportunities for improvement such as university autonomy, greater demand for high quality manpower, so and so forth. However, it is also facing many challenges, especially the fierce competition in the students' enrollment. Upholding the 60-year tradition, Hai Phong University will strive to become a center providing high quality human resources meeting national and regional standards.

Keywords: *opportunities, Hai Phong university, high quality manpower, develop, challenges.*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong xu thế đổi mới và phát triển đất nước hiện nay, Đảng, Nhà nước và thành phố Hải Phòng rất quan tâm phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao. Đây là yêu cầu bức thiết đặt ra cho các cơ sở giáo dục đại học, trong đó có trường Đại học Hải Phòng. Trong 60 năm xây dựng và trưởng thành, trường Đại học Hải Phòng không ngừng vươn lên, phát triển cả về chiều rộng và chiều sâu. Hiện nay, nhà trường đang đứng trước thời cơ và thách thức to

lớn khi phấn đấu trở thành trung tâm cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao theo tiêu chuẩn quốc gia và khu vực.

II. NỘI DUNG

1. Quan điểm chỉ đạo của Đảng, Thành ủy Hải Phòng về phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao

Theo quan điểm của chủ nghĩa Mác – Lênin, hoạt động sản xuất vật chất, hay bất

cứ một hoạt động nào của đời sống xã hội đều có sự tham gia của trí tuệ con người dưới nhiều dạng khác nhau. Sáng tạo là một trong những đặc điểm của trí tuệ người, là sự khác biệt về chất so với hoạt động bản năng của con vật. Tính sáng tạo của trí tuệ con người là tiêu chí cao nhất để khẳng định sự khác biệt căn bản giữa con người và con vật. Đó cũng là tiêu chí để đánh giá sự cống hiến, sự đóng góp của mỗi cá nhân đối với sự phát triển chung của xã hội.

Hồ Chí Minh đã từng nhấn mạnh: “Một dân tộc dốt là một tộc yếu”, vì vậy, “Muốn xây dựng CNXH, trước hết cần có những con người XHCN” [9; tr.310]. Đó là những con người phát triển toàn diện, vừa có đức, vừa có tài; vừa kiên định lý tưởng XHCN vừa phát triển cao về trí tuệ. Những con người đó là kết quả của quá trình giáo dục - đào tạo, tự đào tạo để không ngừng trau dồi đạo đức, phát triển chuyên môn, nghiệp vụ.

Thấm nhuần quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng và Nhà nước ta đã đề ra nhiều đường lối, chính sách về giáo dục - đào tạo, khoa học - công nghệ nhằm bồi dưỡng đạo đức, phát triển trí tuệ con người Việt Nam. Ngày nay, trong quá trình tiến hành sự nghiệp đổi mới, Đảng ta vẫn luôn xác định con người là “động lực của sự nghiệp xây dựng xã hội mới”, lấy việc phát huy nguồn lực con người làm yếu tố cơ bản để phát triển nhanh và bền vững. Muốn vậy, cần phải tập trung xây dựng “con người phát triển cao về trí tuệ, cường tráng về thể chất, phong phú về tinh thần, trong sáng về đạo đức” [6; tr.6].

Hải Phòng là một trong năm thành phố trực thuộc trung ương, là đầu mối giao

thông huyết mạch nối miền Bắc với quốc tế, có điều kiện thuận lợi để phát triển kinh tế - xã hội. Vì vậy, thành phố Hải Phòng luôn nhận được sự quan tâm, chỉ đạo sát sao của Đảng. Ngày 24/1/2019, Ban Chấp hành Trung ương Đảng ban hành Nghị quyết số 45-NQ/TW của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển thành phố Hải Phòng đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045. Quan điểm chỉ đạo của Đảng đặt ra cho Hải Phòng là phấn đấu *tầm nhìn đến năm 2045*: Hải Phòng trở thành thành phố có trình độ phát triển cao trong nhóm các thành phố hàng đầu Châu Á và thế giới.

Thành ủy Hải Phòng luôn quán triệt sâu sắc đường lối, quan điểm của Đảng, trong đó có quan điểm về phát triển giáo dục - đào tạo, phát triển nguồn lực trí tuệ cho thành phố. Điều đó được thể hiện rõ nét trong các Văn kiện của các kỳ Đại hội, chủ trương, chính sách của Thành phố, điển hình như: Nghị quyết Số 18 – NQ/TW ngày 18/4/2008 của Ban thường vụ Thành ủy “Về một số chủ trương, giải pháp chủ yếu phát triển nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu CNH, HĐH thành phố đến năm 2010, định hướng 2020”. Văn kiện Đại hội Đảng bộ Thành phố lần thứ XV đã xác định mục tiêu tổng quát của thành phố và để thực hiện thành công mục tiêu đã đề ra, nhiệm vụ quan trọng, cấp thiết đặt ra cho thành phố là phải “xây dựng con người Hải Phòng có phẩm chất đạo đức tốt; tư duy nhạy bén, năng động, sáng tạo; lối sống tích cực; phong cách tự tin, văn minh, hiện đại và có khả năng giao tiếp quốc tế” [11; Tr 33-34].

Thành phố cũng đã phê duyệt “Quy hoạch phát triển nguồn nhân lực thành phố Hải Phòng giai đoạn 2011-2020” gồm 13 chương trình, dự án ưu tiên với tổng số

tiền 15.000 tỷ đồng. Trong đó, tập trung ưu tiên cho việc xây dựng Trường Đại học Hàng Hải trở thành trường đại học trọng điểm quốc gia phục vụ Chiến lược phát triển kinh tế biển của cả nước; phát triển Trường Đại học Hải Phòng thành trường đại học chất lượng cao, đa ngành, đa lĩnh vực; phát triển các trường Cao đẳng nghề đạt trình độ quốc tế và phấn đấu nâng cấp ít nhất một trường thành trường đại học chuyên ngành kỹ thuật. Ngày 12/7/2018, Hội đồng nhân dân thành phố ban hành Nghị quyết số: 16/NQ-HĐND “Về việc ban hành chương trình việc làm thành phố Hải Phòng giai đoạn 2018 – 2020” nhằm định hướng cho việc giải quyết việc làm cho người lao động trong xu thế phát triển của thành phố.

Với việc nhận thức sâu sắc trọng trách mà trung ương đặt niềm tin giao phó, thành phố đã xây dựng cơ chế, chính sách, cải thiện môi trường đầu tư, nhờ đó đã thu hút ngày càng nhiều hơn vốn đầu tư cho phát triển. Hải Phòng là một trong những điểm nhấn hấp dẫn trong việc thu hút vốn đầu tư trong nước cũng như nước ngoài. Hiện nay, Hải Phòng là thành phố có sức thu hút đầu tư của nước ngoài ở tốp đầu của cả nước, hàng loạt các dự án FDI lớn tập trung vào các ngành công nghệ cao như LG Electronics, Bridgestone, LG Display, hoàn thành dự án Cao tốc Hà Nội - Hải Phòng, Cảng cửa ngõ trung chuyên quốc tế Lạch Huyện Cát Hải. Hải Phòng đã thu hút các nhà đầu tư lớn trong nước như Vingroup, SunGroup, Flamingo, công ty cổ phần Đầu tư và dịch vụ tài chính Hoàng Huy, công ty TNHH Nhật Hạ...

Việc thu hút nguồn vốn đầu tư lớn của các nhà đầu tư trong nước và quốc tế đang tạo ra những cơ hội lớn về việc

khai thác lợi thế của thành phố, giải quyết việc làm cho người lao động. Tuy nhiên, nó cũng đang đặt ra những thách thức lớn cho thành phố, đó là phải có nguồn nhân lực chất lượng cao, đòi hỏi con người Hải Phòng phải: đẹp về nhân cách, đạo đức, tâm hồn; cao về tư duy, trí tuệ; khỏe về thể chất; có năng lực sáng tạo, tổ chức và quản lý, thích ứng, hợp tác và cạnh tranh, đặc biệt, phải có năng lực nghiên cứu, phát triển khoa học, chuyên giao công nghệ và tự hoàn thiện bản thân. Để đạt được điều đó ngành giáo dục - đào tạo của thành phố nói chung, trường Đại học Hải Phòng nói riêng phải thực sự vào cuộc.

2. Đại học Hải Phòng - cơ sở cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao

2.1. Đại học Hải Phòng - 60 năm xây dựng và phát triển

Đại học Hải Phòng là một trong bốn trường đại học đóng trên địa bàn thành phố Hải Phòng. Trải qua 60 năm xây dựng và phát triển (1959-2019), trường Đại học Hải Phòng không ngừng nâng cao chất lượng và mở rộng quy mô đào tạo, đáp ứng yêu cầu từng giai đoạn phát triển kinh tế - xã hội của thành phố và các tỉnh trong khu vực đồng bằng Duyên hải Bắc Bộ và cả nước, đang phấn đấu trở thành trung tâm cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao theo tiêu chuẩn quốc gia và khu vực.

Đơn vị tiền thân của trường đại học Hải Phòng được thành lập từ năm 1959. Trong bối cảnh khó khăn chung của thành phố và cả nước, thời kỳ này, cơ sở vật chất, hoạt động đào tạo còn nhiều hạn chế. Được sự quan tâm của Đảng, Nhà nước và thành phố, trường Đại học Hải Phòng ngày càng lớn mạnh cả về chiều rộng và chiều sâu. Hiện nay, trường Đại học Hải

Phòng có tổng diện tích quy hoạch hơn 30ha, tổng diện tích phục vụ giảng dạy, nghiên cứu khoa học và hội họp là hơn 28,76 ha. Trường đã thành lập Hội đồng trường, có 14 khoa, viện; 10 phòng, ban; 6 trung tâm; 3 trường thực hành với hơn 263 giảng đường, phòng học, hội trường lớn và hệ thống phòng hội thảo; gần 35 phòng thí nghiệm và phòng thực hành. Trường được trang bị đầy đủ cơ sở vật chất phục vụ bộ môn giáo dục thể chất và phong trào thể thao của sinh viên với 1 sân bóng, 1 nhà thi đấu đa năng,... Trường có một khu ký túc xá với 150 phòng, đủ khả năng đáp ứng chỗ ở cho khoảng trên 1500 sinh viên, và 1 trung tâm y tế. Nhà trường đang triển khai xây dựng 6 khoa trọng điểm (Ngoại ngữ, Công nghệ thông tin, Kế toán - Tài chính, Kinh tế và quản trị kinh doanh, Du lịch và Điện - Cơ), vừa khai thác được thế mạnh của trường, vừa đáp ứng yêu cầu nguồn nhân lực chất lượng cao của thành phố và các vùng lân cận.

Đội ngũ cán bộ giảng viên của trường cũng ngày càng lớn mạnh, đáp ứng yêu cầu của một cơ sở giáo dục đại học. Tính đến hết ngày 30/6/2019, tổng số viên chức người lao động của trường là 690 người, trong đó giảng viên cơ hữu là 452 người. Chất lượng đội ngũ cán bộ giảng viên nhà trường ngày càng hoàn thiện, chuẩn hóa: 103 tiến sỹ (trong đó có 10 phó giáo sư), 443 thạc sỹ, 129 đại học và 15 trình độ khác.

Trường Đại học Hải Phòng là cơ sở giáo dục đại học đa ngành, đa lĩnh vực, có sứ mệnh đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao; là trung tâm giáo dục - đào tạo, nghiên cứu khoa học, chuyển giao công nghệ và trung tâm văn hóa phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa

thành phố Hải Phòng, vùng Duyên hải Bắc bộ và cả nước. Ngoài đào tạo các chuyên ngành đại học và cao đẳng, trường Đại học Hải Phòng đã đào tạo các chuyên ngành sau đại học. Hiện nay, với trên 60 chuyên ngành đào tạo từ trung cấp đến sau đại học, 100% các chuyên ngành đại học và cao đẳng của nhà trường đã được công bố chuẩn đầu ra. Chất lượng giáo dục - đào tạo của nhà trường cũng từng bước được nâng lên. Về công tác đảm bảo chất lượng, Đại học Hải Phòng đang áp dụng hệ thống tiêu chuẩn ISO 9001: 2008; là một trong 40 trường đại học trong cả nước được Bộ Giáo dục và Đào tạo kiểm định chất lượng giáo dục đại học vào tháng 9/2009. Trường Đại học Hải Phòng đã đạt tiêu chuẩn về đảm bảo chất lượng giáo dục đại học Việt Nam (Mức 1). Hiện nay, nhà trường ký kết hợp tác đào tạo, trao đổi sinh viên, giảng viên với 28 trường đại học, học viện và các tổ chức nước ngoài ở 12 quốc gia trong lĩnh vực đào tạo và nghiên cứu khoa học, như: Trung Quốc, Nga, Thái Lan, Phần Lan, Hàn Quốc, Hoa Kỳ, Lào, Campuchia... Từ năm 2005 đến nay, trung bình mỗi năm nhà trường tiếp nhận đào tạo từ 250 đến 300 sinh viên nước ngoài đến học tập; gửi từ 100 đến 120 sinh viên của trường đi học và thực tập ở nước ngoài.

Ngoài công tác giảng dạy và học tập, trường còn tích cực đẩy mạnh công tác nghiên cứu khoa học. Đội ngũ giảng viên tham gia viết bài báo khoa học và đã được đăng trên các Tạp chí khoa học trong nước và các Tạp chí Quốc tế chuyên ngành có uy tín; tham gia báo cáo tại các Hội nghị khoa học trong nước; biên soạn được nhiều giáo trình có chất lượng cao, phục vụ thiết thực cho việc giảng dạy tại các khoa, viện của

trường. Tạp chí Khoa học trường Đại học Hải Phòng phát hành toàn quốc, hai tháng ra 1 số, mỗi số có từ 15 đến 20 bài báo khoa học, có chỉ số ISSN. Hàng năm, sinh viên của trường dự thi “Tài năng khoa học trẻ Việt Nam” và đều đạt giải cao, nhận được nhiều nguồn tài trợ của các doanh nghiệp...

Với những thành tựu mà nhà trường đã đạt được trong thời gian qua, trường Đại học Hải Phòng đang phấn đấu tầm nhìn đến năm 2030, trở thành trường đại học theo định hướng ứng dụng, tiệm cận trình độ tiên tiến trong khu vực. Giá trị cốt lõi của trường là: Chất lượng - Hiệu quả - Đáp ứng nhu cầu xã hội.

2.2. Cơ hội và thách thức đối với trường Đại học Hải Phòng trong việc cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao

**** Về cơ hội***

Trường Đại học Hải Phòng luôn nhận được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng, Nhà nước, Thành ủy Hải Phòng. Nghị quyết số 29-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về “Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu CNH, HĐH trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng XHCN và hội nhập quốc tế”; Nghị quyết Số 18-NQ/TW ngày 18/4/2008 của Ban thường vụ Thành ủy về “Một số chủ trương, giải pháp chủ yếu phát triển nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu CNH, HĐH thành phố đến năm 2010, định hướng 2020”; “Quy hoạch phát triển nguồn nhân lực thành phố Hải Phòng giai đoạn 2011-2020” gồm 13 chương trình, dự án ưu tiên với tổng số tiền 15.000 tỷ đồng; đặc biệt với việc Luật Giáo dục Đại học sửa đổi 2018, Luật Giáo dục 2019 (có hiệu lực từ ngày 1/7/2020) và các văn bản pháp quy khác về giáo dục đại học là cơ sở pháp lý quan

trọng để ngành giáo dục - đào tạo cả nước nói chung, trường Đại học Hải Phòng nói riêng xây dựng phương hướng phát triển.

Trường Đại học Hải Phòng đóng trên địa bàn một thành phố cảng, công nghiệp - dịch vụ - du lịch, phát triển theo hướng đô thị cảng biển xanh, văn minh, hiện đại, là một cực tăng trưởng của tam giác kinh tế: Hà Nội - Hải Phòng - Quảng Ninh, có sức hút mạnh mẽ đối với các tỉnh lân cận. Nghị quyết số 45-NQ/TW của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển thành phố Hải Phòng đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 cùng với Chương trình hành động của thành phố sẽ tạo ra cơ hội lớn cho sự phát triển của thành phố nói chung, trường Đại học Hải Phòng nói riêng. Đất nước đang đổi mới và đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, vì vậy nhu cầu nhân lực chất lượng cao ngày càng lớn, là một cơ hội để các trường đại học, trong đó có trường Đại học Hải Phòng phát triển. Nhà trường lại nằm trong vùng Duyên hải Bắc Bộ - nơi có mật độ dân cư cao nhất toàn quốc và nền kinh tế phát triển năng động, do đó nhu cầu về nguồn nhân lực chất lượng cao là rất lớn.

Hải Phòng hiện đang là một trong những thành phố biển quan trọng bậc nhất của Việt Nam. Thời gian gần đây, nhân lực của thành phố Hải Phòng đã có sự chuyển dịch cơ cấu theo hướng công nghiệp hóa - hiện đại hóa, chuyển nhanh sang các ngành nghề: kinh doanh tài chính, ngân hàng, kiểm toán, điện tử viễn thông, cơ khí chế tạo, đóng tàu, công nghệ vật liệu mới, công nghệ biển, kinh tế biển, logistics... Do đó nhu cầu kinh doanh vận tải biển tăng, các chuyên ngành Ngoại thương, Kinh tế, Hàng hải... có cơ hội tuyển sinh cao. Cùng với xu hướng hội nhập quốc tế,

vận tải biển phát triển mạnh mẽ thì nhu cầu về nhân viên biển, phiên dịch ở Hải Phòng cũng tăng đột biến. Đây là cơ hội để phát triển khối ngành Ngôn ngữ Anh, Ngôn ngữ Trung, Nhật, Hàn... Hải Phòng là một trong những tỉnh, thành phố đứng ở tốp đầu cả nước có sức thu hút đầu tư của nước ngoài, với hàng loạt các dự án FDI lớn tập trung vào các ngành công nghệ cao như LG Electronics, Bridgestone, LG Display; các nhà đầu tư lớn trong nước như Vingroup, Sungroup, Flamingo, công ty cổ phần Đầu tư và dịch vụ tài chính Hoàng Huy... là cơ hội để mở rộng đào tạo chuyên ngành tài chính, ngân hàng, kiểm toán, điện tử viễn thông, cơ khí chế tạo, công nghệ thông tin, du lịch – dịch vụ... Mặt khác, việc nâng chuẩn trình độ của giáo viên (theo quy định tại Điều 72 Luật Giáo dục sửa đổi 2019): đối với giáo viên mầm non phải có bằng tốt nghiệp cao đẳng sư phạm trở lên (quy định hiện hành chỉ yêu cầu có bằng tốt nghiệp trung cấp sư phạm); đối với giáo viên tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông phải có bằng cử nhân thuộc ngành đào tạo giáo viên trở lên, sẽ là cơ hội để các khoa sư phạm của trường có thêm việc làm trong việc chuẩn hóa trình độ đội ngũ giáo viên của thành phố, cũng như các tỉnh lân cận mà trường liên kết đào tạo.

Mặt khác, Đại học Hải Phòng là trường đại học của địa phương, vì vậy, đã được hưởng các chính sách ưu đãi của thành phố. Ủy ban nhân dân thành phố luôn quan tâm, đầu tư cơ sở vật chất khá lớn từ nguồn vốn Trung ương và địa phương cho hoạt động của nhà trường. Trong điều kiện đó, trường Đại học Hải Phòng có nhiều lợi thế trong việc đào tạo, đáp ứng yêu cầu nguồn nhân lực của thành phố và đất nước.

Với cơ sở vật chất kỹ thuật được đầu tư lớn, đội ngũ cán bộ, giảng viên hùng hậu, có kinh nghiệm đào tạo chuyên ngành sư phạm, kinh tế, kỹ thuật, ngoại ngữ, Ban Chấp hành Đảng bộ Trường Đại học Hải Phòng ban hành Chương trình hành động Thực hiện Nghị quyết số 45-NQ/TW của Bộ Chính trị và Chương trình hành động số 76-CTr/TU, ngày 8/7/2019 của Ban Thường vụ Thành ủy Hải Phòng về thực hiện Nghị quyết số 45-NQ/TW của Bộ Chính trị, trong đó xác định mục tiêu, nhiệm vụ của trường là đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu phát triển của thành phố Hải Phòng. Chương trình hành động của Ban Chấp hành Đảng bộ Trường Đại học Hải Phòng đã nhận được sự đồng thuận, quyết tâm cao của toàn thể cán bộ, viên chức người lao động trong trường “tiếp tục đào tạo các ngành sư phạm truyền thống, ưu tiên các ngành trọng điểm (kinh tế, kế toán, công nghệ thông tin, du lịch, ngoại ngữ, điện cơ). Nghiên cứu xây dựng, phát triển một số ngành đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao mà thành phố Hải Phòng có lợi thế, như công nghiệp hỗ trợ, dịch vụ cảng biển, dịch vụ logistics, dịch vụ du lịch, phân phối bán lẻ, khai thác - nuôi trồng thủy sản...”[2].

* Về thách thức

Sự phát triển nhanh chóng và mạnh mẽ của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 sẽ tác động đến sự phát triển mọi mặt của các quốc gia, trong đó có giáo dục - đào tạo. Nó đòi hỏi giáo dục - đào tạo phải trang bị cho người học những kỹ năng và kiến thức cơ bản, tư duy sáng tạo, khả năng thích ứng với sự thay đổi liên tục của công việc để tránh nguy cơ bị tụt hậu và đào thải. Giáo dục - đào tạo có sứ

mệnh to lớn là chuẩn bị đội ngũ nhân lực đáp ứng yêu cầu phát triển của đất nước. Nhiều quốc gia đã nhận thấy phải chuyển từ một nền giáo dục nặng về trang bị kiến thức, kỹ năng cho người học sang một nền giáo dục giúp phát triển năng lực, thúc đẩy đổi mới và sáng tạo cho người học. Ngày 05-5-2017, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã gửi Công văn số 1891/BGDĐT-GDDH tới tất cả các cơ sở giáo dục đại học để định hướng chỉ đạo về đào tạo nguồn nhân lực có khả năng thích ứng với cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Luật Giáo dục đại học sửa đổi 2018 quy định quyền tự chủ cho các cơ sở giáo dục đại học được tự xác định mục tiêu và lựa chọn cách thức thực hiện mục tiêu; tự quyết định và có trách nhiệm giải trình về hoạt động chuyên môn, học thuật, tổ chức, nhân sự, tài chính, tài sản, và hoạt động khác trên cơ sở quy định của pháp luật và năng lực của cơ sở giáo dục đại học. Điều này sẽ tạo cơ hội để Đại học Hải Phòng chủ động cơ cấu lại tổ chức, nhân sự, tuyển sinh của trường, cũng như cân đối thu chi để đảm bảo nâng cao đời sống vật chất tinh thần cho viên chức, người lao động trong trường. Nhưng chúng ta chỉ có thể làm được điều này khi nhà trường xây dựng được thương hiệu của mình, thu hút được nguồn tuyển sinh lớn.

Nhà trường đang đứng trước những thách thức lớn:

Thứ nhất, cơ cấu lại các đơn vị trong nhà trường nhằm đáp ứng yêu cầu tự chủ đại học, sắp xếp lại đội ngũ cán bộ giáo viên theo hướng tinh gọn, hiệu lực và hiệu quả. Trong thời gian qua, mặc dù chất lượng đội ngũ cán bộ giáo viên không ngừng nâng cao, nhưng một số ngành đào tạo bậc đại học vẫn chưa có tiến sĩ chuyên

ngành; chưa tạo dựng được đội ngũ các nhà khoa học đầu đàn, đầu ngành; chưa có đội ngũ giảng viên có thể đào tạo các ngành đặc thù, tạo nên thế mạnh đặc trưng và mang thương hiệu riêng của Trường Đại học Hải Phòng. Đội ngũ cán bộ có trình độ cao, tâm huyết, tận tụy trong nghiên cứu khoa học và công nghệ còn thiếu, đặc biệt nếu môi trường làm việc không được cải thiện, cơ chế đãi ngộ thiếu hấp dẫn thì tình trạng “chảy máu chất xám” sẽ xảy ra càng gây khó khăn trong việc nâng cao giá trị thương hiệu của nhà trường.

Chương trình hành động Thực hiện Nghị quyết số 45-NQ/TW của Bộ Chính trị và Chương trình hành động số 76-CTr/TU của Ban Thường vụ Thành ủy Hải Phòng mà Ban Chấp hành Đảng bộ Trường Đại học Hải Phòng ban hành đã xác định: Đội ngũ giáo viên nhà trường phải có năng lực hành nghề, có trình độ ngoại ngữ, tin học đáp ứng yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao; một số cán bộ giáo viên dôi dư phải đi đào tạo, đào tạo lại để bổ sung cho những ngành nghề còn thiếu và yếu.

Thứ hai, công tác tuyển sinh của nhà trường gặp nhiều khó khăn, cạnh tranh trong công tác tuyển sinh giữa các trường có cùng khối ngành trong khu vực ngày càng trở nên gay gắt. Một số ngành đào tạo rất khó tuyển hoặc không tuyển được sinh viên. Hiện nay nhu cầu nhân lực chất lượng cao của thành phố và các vùng lân cận đang tập trung vào các chuyên ngành kinh tế, tài chính, ngân hàng, kiểm toán, điện tử viễn thông, cơ khí chế tạo, công nghệ thông tin, công nghệ vật liệu mới, công nghệ biển, kinh tế biển, logistics, ngoại ngữ... Tuy nhiên trong số các nhóm ngành trên có nhóm ngành còn quá mới mẻ với

Đại học Hải Phòng; có nhóm ngành nhà trường có khả năng đào tạo thì cũng là thế mạnh của các trường (ví dụ như Đại học Hàng hải Việt Nam ngoài các ngành đào tạo đặc thù hàng hải, vận tải biển, nhà trường còn xây dựng Viện đào tạo chất lượng cao, Viện đào tạo quốc tế). Một số ngành rất cần cho sự nghiệp công nghiệp hóa như cơ khí, điện tử thì chưa tạo được sự hấp dẫn với thí sinh. Hiện nay nhu cầu tuyển dụng lao động tại các khu công nghiệp, cụm công nghiệp rất cao, chỉ cần tốt nghiệp phổ thông trung học, học nghề vào làm đã có thể nhận được mức lương 5-7 triệu đồng. Điều đó cũng góp phần gây sức ép lớn cho công tác tuyển sinh của nhà trường.

Một số ngành truyền thống là thế mạnh của nhà trường như ngành đào tạo giáo viên thì quy định chỉ được tuyển sinh thí sinh trúng tuyển có hộ khẩu thường trú tại Hải Phòng, trong khi nhu cầu tuyển dụng của thành phố đã gần bão hoà ở nhiều ngành. Mặt khác, nhà trường cũng như hệ thống các trường sư phạm, trường có khoa sư phạm trên phạm vi cả nước đang phải giải quyết bài toán: thực hiện nâng cao chất lượng đầu vào các ngành sư phạm theo “điểm sàn” của Bộ Giáo dục – Đào tạo là cần thiết nhằm nâng cao chất lượng đầu ra sau đào tạo; trong khi thu nhập của giáo viên phổ thông hiện nay chưa cao, tình trạng thất nghiệp làm trái nghề sau khi ra trường còn nhiều, nguy cơ bị chấm dứt hợp đồng giảng dạy do nhu cầu tuyển dụng thấp... nên chưa tạo sự hấp dẫn để thu hút thí sinh có điểm tốt nghiệp cao vào các ngành sư phạm.

Theo quy định của Bộ Giáo dục - Đào tạo, ngưỡng đảm bảo chất lượng đầu vào năm 2019 đối với trình độ đại học sư

phạm là 18 điểm, áp dụng cho tất cả các tổ hợp xét tuyển; đối với trình độ cao đẳng sư phạm là 16 điểm, áp dụng cho tất cả các tổ hợp xét tuyển. Với mức điểm trên (thậm chí theo phương thức xét học bạ) thí sinh sẽ lựa chọn vào các ngành sau khi ra trường dễ xin việc hơn.

Thứ ba, cơ sở vật chất, thiết bị dạy học của nhà trường nhìn chung còn thiếu và lạc hậu, chưa đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng đào tạo, nghiên cứu khoa học và các hoạt động khác của nhà trường, nhất là các thiết bị phục vụ thực hành, phục vụ đào tạo các ngành kỹ thuật, đặc biệt các ngành trọng điểm. Một mặt, cơ sở vật chất, thiết bị dạy học đang bị lãng phí do một số ngành không tuyển sinh được; mặt khác các ngành trọng điểm cần được nâng cấp, đầu tư mua mới thì lại thiếu hoặc không có kinh phí. Việc ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý và giảng dạy còn hạn chế, hiệu quả đạt thấp. Xu hướng khai thác, sử dụng cơ sở vật chất của các cơ sở giáo dục, cơ sở sản xuất - kinh doanh - dịch vụ khác là tất yếu trong điều kiện kinh phí của trường còn hạn hẹp. Tuy nhiên, mối quan hệ kết nối của nhà trường, các khoa đào tạo với doanh nghiệp, với các cơ sở giáo dục đào tạo, cơ sở sử dụng nhân lực còn lỏng lẻo; chưa thật gắn nghiên cứu khoa học với nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội của thành phố và các vùng phụ cận.

Như vậy, yêu cầu về cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao, trong khi các điều kiện đảm bảo chất lượng còn hạn chế, đã tạo nên sức ép không nhỏ trong việc xây dựng chiến lược phát triển đào tạo phù hợp là thách thức lớn đối với trường Đại học Hải Phòng.

III. KẾT LUẬN

Đảng Cộng sản Việt Nam, Thành ủy Hải Phòng rất quan tâm chỉ đạo phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế. Trong 60 năm xây dựng và phát triển, trường Đại học Hải Phòng luôn nhận được sự chỉ đạo sát sao, sự quan tâm sâu sắc của Đảng, Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố. Nhà trường đã nhận thức sâu sắc muốn tồn tại và phát triển bền vững, phải có khả năng thích nghi, đáp ứng được mọi sự biến đổi và nhu cầu của xã hội. Trường Đại học Hải Phòng đã nỗ lực phấn đấu, không ngừng vươn lên trở thành một cơ sở tin cậy cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao cho thành phố và các vùng lân cận.

Hiện nay, nhà trường đang đứng trước những thời cơ và thách thức to lớn. Phát huy truyền thống 60 năm, trường Đại học Hải Phòng chắc chắn sẽ tận dụng được cơ hội, phát huy nội lực, vượt qua thách thức, để phát triển nhanh và bền vững, đáp ứng kỳ vọng của Đảng bộ và Nhân dân thành phố Hải Phòng, phấn đấu trở thành trung tâm cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao theo tiêu chuẩn quốc gia và khu vực.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2009): *Kiểm định chất lượng giáo dục đại học – Đại học Hải Phòng, Đại học Hàng hải, Đại học Y Hải Phòng, Đại học Dân lập Hải Phòng*. Nhà xuất bản Giáo dục, Hà Nội.
2. Đại học Hải Phòng (2019): *Chương trình hành động Thực hiện Nghị quyết số 45-NQ/TW của Bộ Chính trị và Chương trình hành động số 76-CTr/TU, ngày 8/7/2019 của Ban Thường vụ Thành ủy Hải Phòng về thực hiện Nghị quyết số 45-NQ/TW của Bộ Chính trị*, Lưu hành nội bộ.

3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2003): *Nghị số số 32 – NQ/TW 05/8 Khóa IX của Bộ Chính trị “Về xây dựng và phát triển thành phố Hải Phòng trong thời kỳ CNH HĐH đất nước”*.

4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2013): *Nghị quyết số 29 – NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, ngày 04/11/2013*.

5. Đảng Cộng sản Việt Nam (2019): *Nghị quyết số 45-NQ/TW của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển thành phố Hải Phòng đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*.

6. Đảng Cộng sản Việt Nam (1993): *Văn kiện Hội nghị lần thứ tư, BCH TƯ Khóa VII*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội.

7. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016): *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội.

8. Phạm Văn Đức (2000): “*Một số suy nghĩ về vai trò của giáo dục đào tạo trong việc phát triển nguồn lực con người*” - Tạp chí Triết học số 6 (118)/2000.

9. Hồ Chí Minh (2009): *Toàn tập*, Tập 10, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội.

10. Thành ủy Hải Phòng (2019): *Chương trình hành động số 76-CTr/TU, ngày 8/7/2019 của Ban Thường vụ Thành ủy Hải Phòng về thực hiện Nghị quyết số 45-NQ/TW của Bộ Chính trị*, Lưu hành nội bộ.

11. Thành ủy Hải Phòng (2015): *Văn kiện Đại hội Đảng bộ thành phố lần thứ XV, nhiệm kỳ 2015 – 2020*, Lưu hành nội bộ.

12. Ủy ban nhân dân thành phố Hải Phòng (2007): *Quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội thành phố đến năm 2020*, Nhà xuất bản Hải Phòng.